

Оскуолаҕа атаары аралдьыйы сценарийа “Билии аартыгар бэлэммит”

Сыала: оҕо оскуолаҕа барар бэлэммин, баҕатын тургутуу

Сүрүн оруолларга:

- Белоснежка
- Гномнар
- Оҕолор

Иитээччи: Оҕолоор, эниги сотору оскуола оҕолоро, ол аата үерэнээччи диэн үрдүк ааты сүгүөххүт.

Билии дойдутугар кимнээх олороллор эбитий?

Оонньуу «Тылы этэн биэр»

Иитээччи:

1. А саҕалаан Я буукубаҕа диэри буукубалар мин страницабар бааллар... (букварь)
2. Оскуолаҕа бараргар, сыанаҕын туруоттараргар хайаан да наада... (дневник).
3. Ручканнан суруйаары биһиги бэлэмниибит... (тэтэрээти).
4. Альбоммутун кырааскалыырга наада биһиэхэ... (харандаас).
5. Ручкабыт сүппэтин диэн угабыт биһиги...(пеналга)

Билии дойдутугар олороллор эбит букварь, дневник, тэтэрээт, харандаас, пенал. Биһиги кинилэри харыстыахтаахпыт алдьатыа суохтаахпыт, кинилэр биһиги көмөлөһөөччүлэрбит буолаллар.

Белоснежка киирэн кэлэр. Белоснежка дэлби хомойбут көрүнгээх.

Иитээччи - Утуе кунунэн Белоснежка, эн туохтан санаарҕаатын?

Белоснежка - Мин дойдубар 7 гномнары кытта олоробун. Сэттэ гномтан ус гнома миигин наһаа хомотоллор, үерэниэхтэрин олох баҕарбаттар. Оонньуу – оонньуу утуяа эрэ сытыахтарын баҕараллар. Мин кинилэри үерэтэ сатаан наһаа сылайдым.

Иитээччи - Оҕолоор, Белоснежкаҕа көмөлөһөбүт дуо? Оо онтон остуоруйа дойдутугар хайдах тийэбитий?

Белоснежка - мин аптаах палочкабынан эһиэхэ кэлиим, бу палочканнан остуоруйа дойдутугар тийиэхпит. Оҕолоор, айанна бэлэммит дуо?

Оҕолор эппиэттэрэ.

Гномнар дьиэлэрэ көстөр. Дьинэ иһиттэн гномнар тахсаллар.

1 Гном – Оо дьэ, оскуолаҕа барыахпын наһаа сурэбүлдьибин. Өссө утуяа түспүт киһи баар ини.

2 Гном- Оо дьэ, эмиэ оскуола айдаана. (Дьааһыйаллар, тыыланньылар)

Иитээччи- Дорооболорун Гномнар. Эһиги тоҕо үерэниэххитин баҕарбаккытый? Буукубаны билбэт буоллаххытына хайдах кинигэ ааҕыаххытый?

3 Гном-Буукубаны да билбэккэ сылдыахха сеп. Ол эмиэ туохха наадалаах үһүнүй?

1 Гном- Оҕолоор, эниги үерэниэххитин баҕарабыт дуо? (соһуйбут көрүнгээх), буукубалары билэбит дуо? Ол буукубалары билэргэ туохха наадалабыт?

Оҕолор эппиэттэрэ.

Билигин мин оҕолрго таабырын таайтарыам. Эниги Гномнар эмиэ билэр буоллахытына эппиэтээрин.

- Мин көннөрү куоска буотахпын. Муодунай сэлээпэлээхпин, хобулуктаах соппуоскалаахпын диір куоска баар үһү?
- Сибэкки дьөрбөтүгэр олорор кып – кыра кыысчаан баар үһү?
- Муус, муус бэркин дуо? Диір эмээхсин баар үһү?
-

Маладыастар. Бу наһаа интириэһинэй остуоруйалар, гномнар ааҕарга үерэннэхитинэ бу остуоруйалары ааҕарын.

Иитээччи- Биһиги оҕолорбут буукубалары барытын билэллэр, оннооҕор ааҕаллар ээ. Дьэ биһиги оҕолорбутун кытта куоталаһан көрүн эрэ. Бу тыллары фишканнан таһаарыахха наада. Хайа хамаанда түргэнник фишкалары сөпкө туруораллар эбитий. Куоталаһы саҕаланна.

Оонньуу «шаригы бэрсииһи»

Фишканнан тыллары таһаары.

Тыллар уонна фишкалар ыһылла сыталлар (Кус, хаас, сас, саас).

Иитээччи- оҕолор кыайдылар. Наһаа маладьыас да оҕолор.

Билигин сынньана таарыйа шарик бэрсииһиэхпит, хайа хамаанда шарига түргэнник эргийэн миэхэ кэлэ охсор эбитий.

Салгыы задача суоттуохпут, гномнары кытта куоталаһаһыт.

1. Петяҕа 5 яблоколаах эбит, Катяҕа 2 –нэн элбэх яблоколаах эбит. Катяҕа хас яблоколаах эбитий?
2. Олбуор кэннигэр 2 куурусса, 2 ынах сылдыбыттар. Ол эрэн атахтара көстөллөр эбит. Барыта хас атах көстөрүй?
3. Хатынна 4 груша үүнэн турбут, 1 грушаны Толя сиэн кэбиспит. Хас груша хаалбытый?
4. Площадкаҕа 5 кыыс, 5 уол оонньуу сылдылар. Хас оҕо площадкаҕа баарый?

Бу сырыыга эмиэ оҕолор кыайдылар. Гномнар олох тугу да билбэт эбикит дии? Биһиги оҕолорбут оннооҕор нууччалы кытта санараллар.

Чээрэ билигин бары маҕаһынна барыаххайын эрэ, онно атыыыттар нуучча оҕо этэ.

«Маҕаһынна»

Атыыыт – здравствуйте дети. Кто что покупает? Сколько штук? Какого цвета?

Оҕолор эһиэттэрэ.

Здравствуйте, пожалуйста, спасибо тыллары туттан оҕолор атыылаһаллар.

1 гном- хайаа, бу оҕолор хайдах-хайдах санаралларый (соһуйбут көрүннээх).

2 гном- мин эмиэ нууччалы санара уерэниэхпин баҕардым.

3 гном- мин ааҕа уонна суоттуу үөрэниэхпин баҕардым.

Гномнар хомойбут, кыбыстыбыт көрүннээхтэр.

Иитээччи – маладьыастар гномнар, эһиги эмиэ уерэни элбэҕи билин. Белоснежканы хомотуман.

Белоснежка оҕолорго махтанар.

Иитээччи- биһиги детсадпытыгар барар кэммит кэллэ.

Оҕолор Белоснежканы, гномнары кытта быраһаайдаһаллар.

Детсадка төннөн кэли.

Иитээччи- оҕолоор, билии дойдутугар ханнык предметтэр эһиэхэ көмөлөһөөччү буолаллар эбитий?

Биһиги ханна бара сырыттыбыт? Белоснежка туохтан хомойбутай? Онно кимнээх ололлоруй? Үөрэҕэ суох кыи хайдах буоларый?

Маладьыастар, үөрэхтээх киһи элбэҕи билэр. Үөрэҕэ суох кыи гномнар курдук тугу да билбэт буолар эбит.